

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

SERIES 2: 1 - BAT MITZVA AND THE DEVELOPMENT OF MINHAG

OU ISRAEL CENTER - FALL 2021

A] BAR MITZVA AGE

1. הוא היה אומר בן חמש שנים למקרא. בן עשר למשנה. בן שלש עשרה למצות. בן חמש עשרה לתלמוד. בן שמונה עשרה לחופה. בן עשרים לרדוף.

משנה מסכת אבות פרק ה משנה כא

The Mishna in Avot records various life stages of 'coming of age'. One of them is 13 for mitzvot i.e. the age at which a boy become obligated to keep mitzvot min haTorah.

2. בן שלש עשרה למצות: דכתיב (במדבר ה:ו) איש חור-אשה כי יעשו מכל-מעשה האלום. ואינו קרוי איש עד שהוא בן י"ג וכדאשכחן התם (בראשית לד:כה) ויקחו שני-צני-יעקב שמעון וג'י אחי דינה איש חרצו, ואז היה לוי בן שלשה עשר שנה, כשתחשוב צ' שנים שעשה יעקב צבית אל.

רשי שם

Rashi gives two explanations. First, he explains that the age for liability in mitzvot is defined by the Torah as when a person becomes an 'ish/a'. 'Ish' is fixed at 13, as learned from the episode of Shimon and Levi in Shechem (Bereishit Chap. 34). Levi is described there as an 'ish' and, at least according to Chazal, was thirteen years old.

3. נ"א בן שלש עשרה למצות דמי שהביא שתי שערות צה לכלל מצות דאורייתא דהלכה למשה מסיני היא. ושיערו חכמים הצאת שתי שערות לשלש עשרה שנה, לפיכך מכניסין אותו לקיים מצות. ומאותו זמן ואילך מסתמא מחזקינן ליה צשתי שערות דקין רוב תינוקות. אבל היכא דידעינן ליה צבירור דאכתי לא מיייתי צ' שערות לשלש עשרה אינו נזקק למצות מן התורה אלא צחינוך מדרבנן צעלמא דמחנכי ליה, לרביא כבר שית כבר עשר. דמדאורייתא ממתין ליה עד עשרים שמה יצא שתי שערות. ואם הגיע לעשרים ולא הביא גלי אנפשיה דסריס הוא דסריס אין לו שתי שערות וחייב צכל מצות וצכל עונשים צצתורה. והיינו דקתני לקמיה צ' עשרים לרדוף' - דמאחר שצא לכלל עשרים היו רודפין אותו צ"ד לרדותו מכת מרדות דרבנן כדי להצואו לייסרו צכל מיתות ועונשין האמורין, לא שגא הביא ולא שגא לא הביא. ומעשרים ואילך חשיב ליה קרא כגברא צעלמא דכתיב (שמות ל"ד) מִצֵּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמֵעַלָּה.

רשי שם

Rashi goes on to give a second explanation - that the actual age for obligation in mitzvot was transmitted orally to Moshe on Sinai as the age at which the child grows two pubic hairs. Chazal established this as 13 for boys on the basis of the halachic principal of 'rov' - that we follow the majority of cases where puberty is reached by 13. If, however, we know that the boy has not reached puberty, he is not a 'gadol' in halacha and is not obligated in mitzvot min haTorah¹.

4. ופשוט דקטן אינו מוליא את האשה, דלא אתי דרבנן ומפיק דאורייתא. ואפילו אם הוא בן י"ג שנה חיישינן שמה לא הביא שתי שערות דצמילי דאורייתא לא סמכינן אחזקה דמכיון שהגיע לכלל שנים הגיע לכלל סומני שערות, עד שיתמלא זקנו כמ"ש צח"מ סומן ל"ה. ולכן תקדש האשה לעזמה, ואם אינה יודעת לקדש צעלמא תאמר עמו מלה צמלה מראשו ועד סופו ולא תכוין ללאת צקידושו.

משנה ברורה סימן רעא ס"ק ג

Another application of this halachic issue is the question of whether a bar-mitzva boy/bat mitzva girl is permitted to make kiddush on Friday night for their family. Although any adult man or woman is permitted to make kiddush for others², since kiddush on Friday night is a Torah mitzva, we do not permit this until we are satisfied that the young person has reached majority according to halacha.

1. As such, a bar mitzva boy is permitted to read from the Torah (a rabbinic mitzva) on a regular week but is not permitted to read from Parashat Zachor, which is a Torah obligation.
2. There is a complicating factor where the person making kiddush has already davened Ma'ariv but those listening have not. The poskim question whether someone who has davened Ma'ariv on Friday night (saying the beracha 'mekadesh haShabbat') has also fulfilled the Torah obligation of kiddush, leaving only a rabbinic obligation. In this situation how can they make kiddush for others (men or women) who still have a Torah obligation? There are a number of resolutions to this conundrum.

5. ושאלת: מאין לנו דבן י"ג שנה ויום אחד הוא בר עונשין, אבל פחות מכן לא? דע, כי הלכה למשה מסיני הוא, והוא בכלל שיעורין חציצין ומחיצין, שהן הלכה למשה מסיני, דשיעור וקצבה לכל דבר נתן למשה בעל פה.

ש"ת הרא"ש כלל טז סימן א

The Rosh (Germany/Spain - 1250-1327) explains that the age of bar mitzva is like all 'shiurim' e.g. kezayit, which were given on Sinai as part of the Oral Torah.

B] BAT MITZVA AGE

6. ... בת שתים עשרה שנה ויום א' - נדריה קיימין ... בן י"ג שנה ויום אחד נדריו קיימין ... קודם לזמן הזה, אע"פ שאמרו יודעין אנו לשם מי נדרנו ... אין נדריהם נדר ... (רש"י - דקטניס כן).

נדה מה:

The Mishna elsewhere puts the age of majority for boys at 13 and for girls at 12.

7. וַיִּבֶן ה' אֱלֹקִים אֶת־הַצֶּלֶע אֲשֶׁר־לָקַח מִן־הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבָאָהּ אֶל־הָאָדָם

בראשית ב:כב

When God made Chava the Torah uses the word 'vayiven' - that He 'built' Chava out of Adam's side.

8. ויבן ה' אלקים את הצלע. מלמד שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה יותר מבאיש (ריטב"א: צינה יתירא - פירוש שממכרת להצין).

נדה מה:

Chazal interpret the word 'vayiven' to explain that women were created with a higher level of 'bina' - understanding - than men. The Ritva (Spain 14C) explains that this means that girls mature mentally before boys, hence their bat mitzva is at 12, but not necessarily that women are more intelligent than men.

9. ובאשה בת ג' ובת י"א ובת י"ב כל הני הילכתא נינהו ככל שיעורין דאורייתא.

ש"ת מהרי"ל סימן נא

The Maharil (Germany 14C) understands that the bat mitzva age of 12 is also 'halacha leMoshe miSinai'.

C] BAR MITZVA CELEBRATIONS

C1] HALACHIC FOUNDATIONS

10. אמר רב יוסף: מריש ה"א, מאן דהוה אמר לי הלכה כר"י, דאמר: סומא פטור מן המצות, עבידנא יומא טבא לרבנן, דהא לא מיפקידנא והא עבידנא. השתא דשמעיתא להא דא"ר חנינא: גדול מצווה ועושה יותר ממי שאינו מצווה ועושה, אדרבה, מאן דאמר לי דאין הלכה כרבי יהודה, עבידנא יומא טבא לרבנן.

קידושין לא.

Rav Yosef was blind and he knew that Rabbi Yehuda's opinion was that a blind person is exempt from all mitzvot. He originally wished to make a celebration if this was indeed the halacha since he was therefore exempt, and yet he kept mitzvot anyway. He felt that to volunteer in mitzvot was a higher achievement. Then he learnt that, in fact, the highest reward goes to the person who is obligated to keep mitzvot and also keeps them. Now he did not want to be exempt and was prepared to make a celebration for anyone who can show him that he, as a blind man, was obligated in all mitzvot.

11. וסעודת צר מלוא שטושים האשכנזים, לכאורה אין לך סעודת מלוא גדולה מזו, ושמה יוכיח עליה. ועושים שמחה, ונותנים למקום שצח והודיה, שזכה הנער להיות צר מלוא, וגדול המלוא ועושה. והאז זכה שגדלו עד עתה - להכניסו צבירת התורה בכללה. וראיה להדיא ספ"ק דקדושין (לא) שאמר רב יוסף לצסוף, השתא דאמר ר' חנינא גדול המלוא ועושה כו', מאן דאמר לי שאין הלכה כר' יהודה, דאמר סומא פטור מן המצות, עבידנא יומא טבא לרבנן. אע"פ שהיה כבר חייב, אלא אצטורק שלא היה נודע לו עד עתה לכה לעשות יי"ט! כ"ש על הגעת העת והזמן, שראוי לעשות יי"ט.

ים של שלמה בבא קמא פרק ז סימן לו

R. Shlomo Luria (16 C Poland) describes the Bar Mitzva celebration as an Ashkenazi custom and understands it to be a kal vechomer from the story of Rav Yosef. He was prepared to be make a simcha upon being able prove that he had always been obligated in mitzva. All the more so, we should celebrate the actual COMING of age to mitzvot!

12. שמאור על האדם לעשות סעודה זיום שנעשו צו צר מלוא כיום שנכנס לחופה. ומשמע דהיינו זיום שנכנס לשנת י"ד ... דאם הנער דורש הוי סעודת מלוא אפי' אינו צארתו יום.

מגן אברהם סימן רכה ס"ק ד

The Magen Avraham (Poland 17C) rules that it is a mitzva for the father to make a Bar Mitzva seuda just as it is a mitzva to make a wedding meal³. This mitzva applies on the day that the boy turns 13. If the boy gives a derasha at the meal, it is considered a seudat mitzva, even if not on the actual birthday.

C2] SOCIETAL BACKGROUND

- Although the concept of Bar Mitzva as the age of maturity is ancient, its celebration in the way we understand it today is more recent.
- In principle, a boy under 13 is permitted to read from the Torah in public, although the contemporary practice in most communities is not to permit this.
- Similarly, a boy under the age of 13 is, according to some views, permitted to wear tefillin provide he can treat them properly.

13. קטן היודע לשמור תפילין בטהרה שלא יישן ושלא יפיה בהם. הגה: ושלא ליכנס צהן לצית הכסא חייב אביו לקנות לו תפילין לחנכו. הגה: וי"א דהאי קטן דוקא שהוא צן י"ג שנים ויום אחד (בעל בעיטור). וכן נהגו, ואין לשנות (דברי ע"מ).

שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפילין סימן לו סעיף ג

The Shulchan Aruch rules, following the Rambam⁴, that the age of chinuch for tefillin is once the boy can treat the tefillin properly, without giving an age. The Rema rules that Ashkenazi practice was that a boy may not wear tefillin before he is 13.

- The Ashkenazi practice is to either to begin chinuch for tefillin a few months before the 13th birthday, or on the birthday itself.
- The Sefardi practice in many places is to start much earlier⁵.
- As such, previously in Jewish history in many communities the age of 13 did not specifically mark the start if a boy wearing tefillin or leining, and was not celebrated through these practices.
- Later, in the Middle Ages, when minors were generally not permitted to perform these mitzvot, it make sense to celebrate their first public observance. 14th century sources mention a boy being called up to the Torah for the first time on the Shabbat following his 13th birthday. By the 17th century, boys were also reading Torah and delivering derashot at a afternoon seudat mitzva.

D] BAT MITZVA CELEBRATIONS

D1] ORIGINS AND HISTORY

- The expression בת מצוה occurs once in the Talmud⁶ but not in connection with the coming of age of a woman, but simply the question of whether a woman was obligated in a specific mitzva.
- Certainly, the public celebration of Bat Mitzva was unheard of until modern times.
- Many people assume that the first bat mitzvah ceremony was the 1922 celebration of Judith Kaplan, daughter of Reconstructionist movement founder R. Mordechai Kaplan. Nevertheless, there is evidence of earlier synagogue celebrations in Italy, France and Poland.
- In the early 19th Century⁷, the innovation of confirmation ceremonies in Protestant Germany gave rise to parallel services in liberal and Reform communities⁸. These included girls⁹ from as early as 1810 and were often conducted for an entire class on Shavuot. Although some communities stuck to age 12 for girls and 13 for boy, most equalized the age of confirmation at around 15 or 16.
- The term 'bat mitzva' first appears in remarks by the Leipzig rabbi and scholar Adolf Jellinek¹⁰ in 1847, with reference to the confirmation ceremony. It did not, however, catch on, and even into the 20th century use of the term was often critical and even scornful¹¹.

3. Interestingly, the modern custom in Israel is to call the Bar Mitzva boy a 'chatan'.

4. Hilchot Tefillin 4:13.

5. See Yabia Omer O.C. 6:3, Yechave Daat 2:4, Yalkut Yosef Dinei Chinuch Katan pg. 40 and footnote on pg. 44 where he writes that one should not allow a child to begin at the age of 9-10 because it is unlikely he will be able to treat them properly by keeping his body clean. Rav Mordechai Lebar (Magen Avot, Orach Chaim 37:3) notes that there was a range of customs in Morocco regarding how early to start, most following the Shulchan Aruch. See also <https://thehalacha.com/wp-content/uploads/Vol13Issue2.pdf>

6. Bava Kama 16a.

7. For a detailed historical background see *The Conceptual and Anthropological History of Bat Mitzvah - Two Lexical Paths and Two Jewish Identities*, Hizky Shoham (Bar Ilan University), Contributions to the History of Concepts Volume 13, Issue 2, Winter 2018: 100-122.

8. In Germany these were known as *Einsegnung*, literally 'consecration' or 'benediction' (also the standard term for the Protestant confirmation ceremony), or *Jugendweihe*, meaning 'consecration of the youth'. In Italy, the ceremony was generally referred as *maggiorità religiosa* (religious majority). A Hebrew-language newspaper in Eastern Europe referred to such a ceremony in Rome as a *konfirmatsiyon*. In Tunis, it was called in Hebrew 'chag chinuch habanot' and, in French *initiation*.

9. In fact, the ceremonies were more popular with girls since boys had the official alternative of Bar Mitzva.

10. One of Jellinek's sons became an automobile manufacturer who's daughter, Mercedes, inspired the Mercedes brand, which later merged with Benz.

11. The confirmation ceremony was heavily criticized as 'non-Jewish' in Haskala journals such as Hamitzpe and Hatzevira and the expression 'bat mitzva' or even 'brat mitzva' (the

- By the 1920s, individual ceremonies for girls - a kind of hybrid confirmation and bar mitzva - were being held in Berlin and Rome¹².
- The Conservative Movement in America adopted the bat mitzva ceremony for individual girls in the mid 1920s. Girls usually read from a printed Chumash and not a Torah.
- In the 1950s, the bat mitzva ceremony began to spread to Reform and some Orthodox communities.
- In the 1950s, the expression became used in Israel in connection with the party or the birthday, without any religious initiation. 1960 was widely referred to as the bat mitzva year of the State of Israel.¹³

D2] 20TH CENTURY HALACHIC POSITIONS

14. במה שרוצים להקהיל קהלות אנשים ונשים בחורים ובתולות לחוג חגיגת הבגרות לנערות עוד כמה איסיירי דאורייתא איכא בזה, אחרי שבודאי כל העושה כן כוונתו להתדמות לעכו"ם ולרשעי ישראל הרעפארמער. וכבר הזהרנו על זה בשבעה ל"ת ושני מ"ע שלא לילך בחוקתיהם וכ"ש לתקן דבר חדש אשר לא שמענו שמעה בלתי היום, וכן לא יעשה לשנות ממנהגי אבותינו אפילו בדבר שאין נדנדוד איסור. כ"ש בדבר הזה אשר איסרו חמור מאוד - אביזרא דע"ז משום *נבחקותיהם לא תלכו*, וגם אביזרא דעריות. ודאי שהמתיר הזה הוא זקן ממרא ומחזיק בה הרי הוא כזורק אבן למרקוליס וארוור ומובדל יהא מעדת ה'!

שו"ת זקן אהרון א אורח ס'ו

*Rav Aharon Walkin*¹⁴ (in a 1932 teshuva) is *totally* opposed to bat mitzvah celebrations on a few grounds including (i) the halachic issur of *chukat hagoy* and (ii) the policy issue of innovating new *minhagim* in Judaism.

15. והנכון לע"ד משום דאין ניכר חלוק בבת למעשה במה שנעשית גדולה יותר מקטנותה. ול"ד לבן שניכר טובא שמעתה מצרפין אותו לכל דבר שבעי מנין עשרה ומנין שלשה. ועל ידיעה בעלמא כשלא ניכר למעשה אין עושין סעודה ושמחה אף שבעצם יש בזה אותה השמחה ממש.

שו"ת אגרות משה חלק אורח ב סימן צו

Rav Moshe Feinstein (in a 1957 teshuva) differentiates between the significant change in public role of a Bar Mitzva boy (who can now daven from the amud and make a minyan/zimun) and the much less significant change for a young woman. On that basis, even though her coming of age in mitzvot is a cause for simcha, R. Feinstein does not consider it to be a cause for public celebration or classify it as a *seudat mitzva*.

16. ... דאף אם תדרוש ליכא מעלה שפטורה מתלמוד תורה

שם

*Even if the girl gives a Torah derasha, it will not be a seudat mitzva, since she is not obligated in the mitzva of talmud Torah in the same way as a man*¹⁵.

17. בדבר ענין החפצים להנהיג איזה סדר ושמחה בבנות כשנעשו בנות מצוה, הנה אין לעשות זה בבית הכנסת בשום אופן אף לא בלילה, כי בבית הכנסת אינו מקום לעשות דברי הרשות אף בבנו על תנאי, והצערעמאניע /טקס/ של בת מצוה הוא ודאי רק דברי רשות והבל בעלמא ואין שום מקום להתיר לעשות זה בבית הכנסת. וכ"ש בזה שהמקור בא מהרעפארמער וקאנסערוואטיווער /מהרפורמים וקונסרוטיביים/. ורק אם רוצה האב לעשות איזה שמחה בביתו רשאי אבל אין זה שום ענין וסמך להחשיב זה דבר מצוה וסעודת מצוה, כי הוא רק כשמחה של יום הולדת בעלמא. ואי איישר חילי הייתי מבטל במדינתנו גם סדר הבר מצוה של הבנים שכידוע לא הביא זה שום איש לקרבו לתורה ולמצות ואף לא את הבר מצוה אף לא לשעה אחת, ואדרבה בהרבה מקומות מביא זה לחלול שבת ועוד איסורים. עכ"פ מה שכבר הונהג בפה וגם בא זה ממקור מצוה קשה לבטל, אבל לחדש זה בבנות שהוא בלא מקור מצוה כלל, אף בבית ודאי ה' יותר טוב למנוע אף שליכא איסור, אבל לעשות בביהכ"נ אף בלילה בשעה שאין מתפללין אסור.

שו"ת אגרות משה חלק אורח א סימן קד (1956)

Aramaic equivalent) were used pejoratively. Orthodox writers also viewed the ceremony as a Reform one and usually used the term 'bat mitzva' in scare quotes.

12. In 1922, after his daughter's ceremony which was described at the time as a 'bat mitzva', Mordechai Kaplan visited the Rome synagogue. In his diary, he described the Italian Jewish initiation ceremony as follows: *They call it entering minyan at the age of twelve. The ceremony consists of having the father called up to the Torah on the Sabbath that the girl becomes bat mitzva. She accompanies him to the bima and when he is through with the part, she recites the benediction of sheheheyanu. Before Musaph, the Rabbi addresses her on the significance of her entering minyan.*

13. Nevertheless, the expression did not appear in the 1955 or 1966 editions of the Even-Shoshan dictionary. It first appears in the 1969 edition.

14. R. Aharon Walkin Hy'd was born in Lithuania in 1864. He studied in the Volozhin Yeshiva, as a student of the Netziv and later learned in the 'kolel Perushim' under Rav Yitzchak Elchanan Spektor. He went on to serve as rabbi in several different cities and villages in Lithuania, Russia and Poland, until he finally became the rabbi of the Pinsk-Karlin community. He was murdered in the Holocaust. His grandson, R. Chaim Walkin, serves as Mashgiach of Yeshivat Ateret Yisrael in Bayit Vegan.

15. Women's obligation in the mitzva of talmud Torah is a complex topic which goes beyond the scope of this shiur. A woman IS obligated in some aspects of Torah study, but not all.

When it comes to the issue of making a celebration for girls who are bat mitzva, one must not under any circumstances make this in a shul, even at night. A shul is not a place to hold an event which is not a mitzva ... and the bat mitzva ceremony is certainly a non-mitzva and [in fact] mere nonsense without any halachic source to permit this in a shul. This is all the more true when the actual source is from the Reform and Conservative. If the father wishes to make a party at home he may do so but there is no suggestion that this could be considered a seudat mitzva; it is merely a birthday party. Indeed if I had the power to do so I would also abolish the Bar Mitzva for boys, which, as is well known, does not bring anyone closer to Torah and mitzvot, not even the Bar Mitzva boy and not even temporarily. On the contrary, in many places it simply leads to chilul Shabbat and other issurim. Nevertheless, since there is already a fixed minhag [for bar mitzva] which has a Torah source, it is difficult to abolish. But we should not innovate this for girls without any Torah source at all; and even in the house it would certainly be better to stop it, although there is no issur. But to do it in shul, even at night at a time other than davening, is prohibited.

18. ולפי זה נראה שגם לנערה שמלאו לה שתיים עשרה שנה ויום אחד, ומתחייבת בכל המצות שהאשה חייבת בהן, הרי נעשית מצווה ועושה באותן מצות, וראוי לחוג את כניסתה למצות בסעודת הודאה ושמחה, כיון שמהבחינה הזאת אין כל הבדל בין נער לנערה, בהגיעם לחיוב מצות. וכיוצא בזה כתב הגאון רבי יוסף חיים מבבל בספר בן איש חי (פרשת ראה אות יז), שאף על פי שלא נהגו לעשות סעודה לנערה ביום הכנסה למצות, מכל מקום ראוי שתלבש בגדי שבת ותהיה שמחה באותו היום על שזכתה להכנס לעול המצות. ע"כ. ונראה מדבריו שאם נוהגים לעשות לה מסיבה וסעודה כמו שעושים לנער בר מצוה בהגיעו למצות, הדבר ראוי והגון, ונחשב לסעודה מצוה.

שו"ת יחוה דעת חלק ב סימן כט ד"ה תשובה

R. Ovadia Yosef¹⁶ rules that a Bat Mitzva celebration IS a seuda mitzva since there is no logical difference between the coming of age of a young woman or young man. Even though the custom in previous generations was not for Sefardi communities to celebrate Bat Mitzva by making a seuda, since it was marked in other ways, this justifies the celebration in our times in a contemporary manner¹⁷.

19. יש טוענים נגד ההיתר של חגיגת הבת מצוה, משום שהוא נגד מנהג הדורות הקודמים, שלא נהגו מנהג זה. אבל באמת אין זו טענה, כי בדורות שלפנינו לא הצטרכו לעסוק בחינוך הבנות, לפי שכל אחד מישראל ה' מלא תורה ויראת שמים, וגם האויר בכל עיר ועיר מישראל ה' מלא וממולא בריח וברוח היהדות, והבנות שגדלו בבית ישראל שאפו את רוח היהדות בקרבן באפס מעשה וכמעט שינקו את היהדות משדי אמותיהן. אבל עכשיו נשתנו הדורות שינוי עצום. השפעת הרחוב עוקרת מלב כל נער ונערה כל זיק של יהדות, והבנות מתחנכות בבתי ספר נכרים או בבתי ספר חילוניים, שאינם שוקדים להשריש בלב תלמידיהם אהבה לתורת ישראל ולמנהגי הקודש של היהדות השלימה, עכשיו מוטל עלינו לרכז כל כחותינו בחינוך של הבנות. והרי זה דבר מכאיב לב, שבחינוך הכללי, לימודי שפות וספרות חילונית ומדעי הטבע והרוח דואגים לבנות כמו לבנים, ואילו בחינוך הדתי, לימודי תנ"ך וספרות המוסר של חז"ל, וחינוך למצוות מעשיות שהנשים חייבות בהן, מזניחים לגמרי. לאשרנו עמדו גדולי ישראל בדור הקודם על הקלקלה הזאת ותקנו מוסדות של תורה וחיזוק דתי בעד בנות ישראל. הקמת רשת גדולה ומקיפה של בית יעקב היא ההפגנה הנהדרה ביותר של דורנו.

ושורת ההגיון הישר וחובת העיקרון הפדגוגי מחייב, כמעט, לחוג גם לבת את הגעתה לחיוב המצות, והפלי' זו שעושים בין הבנים והבנות בנוגע לחגיגת הבגרות פוגעת קשה ברגש האנושי של הבת הבוגרת, אשר בשטחים אחרים כבר זכתה בזכיון האמנציפציא, כביכול.

ואף שנוטה אני להתיר חגיגת בת מצוה, מ"מ מסכים אני לדעת הגאון ר"מ פינשטיין בספרו אגרות משה או"ח ד' סי' ל"ו, שאין לחגוג חגיגה זו בבהכ"נ ואף לא בלילה אף שאין שם אנשים, כי אם בבית פרטי או באולם הסמוך לביהכ"נ. ובתנאי שהרב ידרוש בפני הבת הבוגרת דרשה מאלפיפה ולהזהירה להיות שומרת מהיום והלאה המצוות העיקריות בדברים שבינה למקום (כשרות, שבת, טהרת משפחה) הטיפול בחינוך הבנים, וחובת העידוד והחיזוק לבעל בלימוד תורה ובשמירת מצוות, והיותה שקודה לתת עיני' באיש שהוא ת"ח ויר"ש. וכל הדברים האלה הם טעמים גדולים להתיר חגיגה זו אפילו לפי שיטת הגר"א, שהנהו מחמיר מאוד בענינים אלה

... ולמעשה הדבר תלוי בכוננת הרוצים לחדש מנהג זה של חגיגת הבת מצוה, אם הם מתכוונים לשם מצוה או חלילה לשם חיקוי המינים.

אמנם לא נעלם ממני, שיש בין היראים אוסרים ומחמירים, שאינם שמים לב בשאלות של מנהגים דתיים לשיקולים הגיוניים, ואף אינם נותנים דעתם לבירורים הלכותיים, אלא דנים עליהן עפ"י רגשות הלב בלבד. והלב היהודי הדבק במסורת הורים ומורים, נרתע מכל שינוי שהוא בנוהג הדתי ...

אולם אין להם לשכוח כי גם המצדדים בהיתר של מנהג חדש זה של חגיגת בת מצוה, לבם דופק בחרדה לחיזוק החינוך הדתי של בנות ישראל, שבנסיבות של החיים בדור הזה הן זקוקות ביותר לחיסון רוחני ולעידוד מוסרי בהגיען לגיל המצות.

שו"ת שרידי אש חלק ב סימן לט (בדפוס ישן - ג:צג)

16. R. Yosef refers to R. Feinstein's psak and his teshuva probably therefore dates from the late 1950s or 60s.

17. Critically, he does not understand the previous absence of a Bat Mitzva seuda as a minhag NOT to make a seuda.

There are those who argue against permitting bat mitzva celebrations because they deviate from the practice of previous generations who never did such things. But, in truth, this is not an argument, for in previous generations there was not a need to be involved with the education of girls because every Jew was full of Torah and the fear of Heaven and the atmosphere of every Jewish town was filled with the fragrance and spirit of Judaism. Girls who grew up in a Jewish home absorbed into themselves this spirit of Judaism without any active steps, almost as if they took it in with their mother's milk.

But now things have changed greatly. The influence of the street has uprooted any attachment to Judaism from the hearts of young people. Girls are educated in non-Jewish or non-religious schools which make no effort to implant within the hearts of their students a love of Torah and the holy practices of authentic Judaism. Now we must therefore focus our energies on girls' education.

It pains the heart that in secular education, the study of languages, literature and the natural and social sciences are as conscientiously taught to girls as to boys. But in religious education - the study of Tanach, the ethical teachings of Chazal and in practical training in those mitzvot which women are obligated to carry out, we abandon them entirely. Fortunately, the leaders of the Jewish people rose to deal with his major problem in the last generation and set up religious education institutions to teach Torah and give support to Jewish girls. The establishment of the Beit Ya'acov school network is one of the greatest achievements of our generation.

Clear logic and the principles of education virtually require equal celebration for a girl when she reaches the age of responsibility for mitzvot. The difference which is made in the celebration for a boy and a girl upon attaining maturity makes a very hurtful impression on the feelings of a maturing girl, who in all other area has attained equality.

But although I am inclined to permit the celebration of a bat mitzva, nevertheless I agree with the view of Rav Moshe Feinstein that the celebration should not be in a shul, even at night and even when there are no men there, but rather in a private house or the shul hall. Also, the Rav should give a derasha in front of the girl enjoining her to keep from now on the mitzvot such as kashrut, Shabbat and family purity, to raise and educate her children, to encourage and support her husband in learning Torah and keeping mitzvot and to make sure to look to marry a man who is a talmid chacham and yorei shamayim. All of these issues constitute strong reasons to permit the celebration of a bat mitzva, even according to the halachic opinion of the Vilna Gaon, who is very strict in such matters.

In practice, the matter depends on the motivation and intentions of those people who wish to innovate new customs such as the bat mitzvah celebration. Are their intentions leshem shamayim or, G-d forbid, just to imitate the non-orthodox

Indeed, I am not unaware that amongst those who are G-d fearing and prohibit the celebration of Bat Mitzva are those who pay no attention to logical considerations in questions of religious custom and do not even engage in halachic analysis, but rather judge solely in accordance with the feelings of the heart. For the Jewish heart, which clings to the traditions of parents and teachers, is against any change in religious custom.

Nevertheless, these people should not forget that the hearts of those who seek to permit this new custom of celebrating Bat Mitzva beat with concern to religious education of Jewish girls, who due to the circumstances of life in this generation, are in the greatest need of spiritual and ethical support and encouragement when they arrive at the age of bat mitzvah.